

بررسی اثرات تراژوژنی عصاره‌ی آبی بذر گیاه رازیانه (*Foeniculum vulgare*) بر

جنین‌های موش نژاد BALB/C در دوران بارداری

رضوان مجاهد^۱، دکتر منیره موحدی^۲، دکتر پروین تراب زاده خراسانی^۳

نویسنده‌ی مسول: دانشکده‌ی علوم زیستی، دانشگاه آزاد واحد تهران شمال، تهران Mon_movahedi@yahoo.com

دریافت: ۹۴/۴/۲۵ پذیرش: ۹۴/۸/۲۶

چکیده

زمینه و هدف: رازیانه دارای خاصیت اشتها آور، نیرو دهنده، آرام کننده، زیادکننده‌ی ترشحات شیر و خاصیت آنتی‌اکسیدانی می‌باشد که در داروها و نوشیدنی‌های زیادی استفاده می‌شود. هدف ما از این پژوهش بررسی اثرات گیاه رازیانه در دوران بارداری بر روی موش سوری، نژاد BALB/C می‌باشد.

روش بررسی: برای بررسی، چهار دوز ۵۰، ۱۰۰، ۲۰۰، ۴۰۰ میلی‌گرم بر کیلوگرم در نظر گرفته شد و به این منظور، ۴ گروه ۷ تایی با وزن ۲۱ تا ۲۵ گرمی برای تزریق ۴ دوز تجربی و دو گروه برای sham و کنترل در نظر گرفته شد، از جنین‌ها و رحم‌های خارج شده از شکم موش ماده باردار به وسیله فتواستریو میکروسکوپ عکس برداری کرده، و سپس از نمونه‌ها با میکروتوم برش سهمی میانی تهیه گردید و مورد بررسی قرار گرفت. نتایج به دست آمده، به کمک نرم افزار SPSS و با روش ANOVA با درجه معناداری $P < 0.05$ و $P < 0.01$ از لحاظ آماری مورد بررسی قرار گرفتند.

یافته‌ها: طبق نتایج مشاهده شده با دوز تزریقی ۵۰ میلی‌گرم بر کیلوگرم جنین‌ها دارای خونریزی زیرپوستی شدند و همچنین، در دوز تزریقی ۱۰۰ و ۲۰۰ و ۴۰۰ میلی‌گرم بر کیلوگرم در جنین‌ها ناهنجاری‌هایی شامل خونریزی شدید زیر پوستی، بیرون زدگی کبد (اکزوهپاتیک) و بیرون زدگی کامل مغز (اکزانسفالی) و نیز در هر ۴ دوز قطور شدن دیواره‌ی رحم‌ها و رحم‌های دارای جنین آتروفیه مشاهده شد.

نتیجه گیری: با توجه به ناهنجاری‌های مشاهده شده می‌توان رازیانه را به‌عنوان یک تراژوژن در دوران بارداری موش سوری نژاد BALB/C معرفی کرد.

واژگان کلیدی: رازیانه (*Foeniculum vulgare*)، بارداری، ناهنجاری، جنین، موش ماده BALB/C

مقدمه

جانبی ناخواسته در اثر مصرف داروهای شیمیایی ترکیبی، استفاده از گیاهان دارویی را مورد توجه قرار می‌دهد.

طی تاریخ گیاهان به‌عنوان غذا یا دارو جهت درمان یا پیشگیری از بیماری‌ها استفاده شده‌اند (۱ و ۲). امروزه عوارض

- ۱- کارشناس ارشد زیست شناسی سلولی تکوینی، گروه سلولی تکوینی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج، کرج
- ۲- دکترای بیوشیمی، استادیار گروه سلولی و مولکولی، دانشکده‌ی علوم زیستی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال، تهران
- ۳- دکترای زیست شناسی سلولی تکوینی، استادیار گروه سلولی تکوینی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج، کرج

محل رویش، از ۷۰ سانتی‌متر تا ۲ متر طول دارد و دارای ریشه دوکی شکل بزرگی است که تقریباً همیشه ۲ شاخه می‌باشد. برگ‌های این گیاه دارای تقسیمات بسیار باریک و اغلب نخعی شکل است، ظاهر کلی رازیانه مخصوصاً از نظر نوع برگ بی‌شبهت به شوید نیست ولی بوی مطبوع و ساقه مرتفع و ریشه ضخیم گیاه، به سهولت آن را از شوید متمایز می‌سازد، میوه‌های رازیانه ابتدا سبز و سپس قهوه‌ای-سبز و معطر می‌شود. تمام قسمت‌های گیاه رازیانه خوشبو است. این گیاه ندرتا و تنها در سواحل مدیترانه به‌صورت خودرو یافت می‌گردد، لیکن امروزه به‌طور وسیع در سراسر جهان کشت می‌شود؛ محل رویش آن در ایران در استان‌های گلستان، مازندران، کردستان، کرمان و خراسان می‌باشد (۱۲). موسم جمع‌آوری گیاه مذکور در طی ماه‌های مرداد تا آبان است (۱۳ و ۱۴ و ۱۵). بو و طعم آن ملایم و معطر است. بر اثر کهنگی و به مرور زمان، رنگ قهوه‌ای مشخص پیدا می‌کند. از این جهت باید در ظروف کاملاً در بسته، در محل خنک و همچنین دور از نور و روشنایی نگهداری شود. اسانس رازیانه دارای آنٲول، به مقدار ۵۰ تا ۷۰ درصد، استراگول، متیل اوژنول، آلدئید و استن آنیزیک، فنون به مقدار ۱۰ تا ۲۰ درصد، کامفن، دیپانتن (فرم راسیمیک لیمونن)، آلفا فلاندرن و غیره است (۱۶).

داروهای گیاهی به دلایل مختلفی توسط بسیاری از زنان باردار طی دوران بارداری استفاده می‌شود و اغلب در باور عموم مردم، داروهای گیاهی طبیعی، سالم، بی‌ضرر و بدون عوارض جانبی قلمداد می‌شوند؛ در حالی که ممکن است این گیاهان باعث عوارض جانبی در مادر و جنین و یا تداخلات دارویی گردند (۲). مطالعات مختلف نشان داده است که خانم‌ها تمایل ویژه‌ای به استفاده از داروهای گیاهی از خود نشان می‌دهند و معمولاً به‌طور مکرر برای درمان مشکلاتی همچون دیسمنوره، رفع علائم منوپاز، اختلالات قاعدگی، اختلالات خلق، پیشگیری از پوکی استخوان و همچنین مشکلات دوران

ایران به‌دلیل داشتن موقعیت خاص جغرافیایی و امکان رشد گونه‌های مختلف گیاهی، منبع غنی گیاهان دارویی می‌باشد لذا شناخت عمیق درباره گیاهان دارویی امری الزامی است (۳). امروزه گیاه درمانی به شکل استفاده از فرآورده‌های گیاهی و یا عصاره‌ی تام آن‌ها در سراسر جهان رایج است، حتی در کشورهای صنعتی که از نظر تکنولوژی و علم و در اختیار داشتن داروهای سنتزی، پیشرو تلقی می‌شوند (۳ و ۴). رازیانه از نظر طبیعت طبق نظر حکمای طب سنتی، گرم و خشک بوده و خواص آن در مجموع بازکننده‌ی گرفتگی‌ها، انسداد مجاری سینه، کبد، طحال، کلیه و مثانه است (۵). همچنین در کتب سنتی (۶) آمده است که تخم رازیانه محرک و مقوی معده و باد شکن و قاعده‌آور است و روغن تخم آن خاصیت کرم‌کشی و ضد انگلی دارد (۵). رازیانه دارای خاصیت آنتی‌اکسیدانی، ضد التهاب است و برای برونشیت استفاده می‌شود، همچنین این گیاه حاوی استروژن است که باعث افزایش غدد پستانی در زنان گردیده و باعث بلوغ زود رس در دختران می‌شود (۷). رازیانه تب بر بوده و برای درمان معده درد و کولیک روده مزمن استفاده می‌شود (۸). میوه‌ی بالغ رازیانه (که معمولاً به‌عنوان دانه شناخته می‌شود) و روغن رازیانه به‌طور گسترده‌ای به‌عنوان عوامل طعم‌دهنده در محصولات غذایی مانند آب پرتقال، نان، پنیر و به‌عنوان یک ماده آرایشی و محصولات دارویی استفاده می‌شوند. علاوه بر آن، عصاره‌ی آن برای نوزادان، جهت جلوگیری از نفخ و اسپاسم قولنج به کار می‌رود. به‌طور سنتی در اروپا و مناطق مدیترانه‌ای رازیانه به‌عنوان ضد اسپاسم، ضد التهاب، ضد درد، لوسیون چشم و درمان‌های آنتی‌اکسیدان مورد استفاده قرار گرفته است (۹ و ۱۰ و ۱۱).

رازیانه گیاهی است علفی و پایا از خانواده‌ی چتریان، با نام علمی *Foeniculum vulgare*، اسم جنس این گیاه از واژه یونانی *Foenum* به معنی علف خشک گرفته شده است و به ساختارهای برگ آن اشاره دارد، بسته به شرایط جغرافیایی

دانشگاه آزاد اسلامی کرج که مجهز به تایمر جهت تامین ۱۲ ساعت روشنایی و ۱۲ ساعت تاریکی بود در دمای بین ۲۰ تا ۲۳ درجه سانتی گراد، نگهداری شدند. با انجام مراحل مبنی بر تعیین دوز کشنده با دوزهای ۵۰۰، ۷۰۰ و ۱۰۰۰ میلی گرم بر کیلوگرم با غلظت ۲۰ گرم رازیانه در ۲۴۰ سی سی آب، نداشتن دوز کشنده مشخص شد. البته در مقالات مربوط به رازیانه دوز کشنده ذکر نشده است. برای گیاه رازیانه چهار دوز ۵۰، ۱۰۰، ۲۰۰ و ۴۰۰ میلی گرم بر کیلوگرم با غلظت ۱ گرم پودر آسیاب شده رازیانه در ۵۰ سی سی آب مقطر برای تزریق در نظر گرفته شد. ۶ گروه موش ماده BALB/C ۴ گروه ۷ تایی برای تزریق ۴ دوز تجربی و ۲ گروه برای کنترل و شم در ۴ روز در نظر گرفته شد. سپس موش‌ها برای جفت‌گیری قرار داده شدند. بعد از دیدن پلاک واژنی روز صفر بارداری را مشخص کرده و در روز ۷ و ۸ و ۹ و ۱۰ بارداری تزریق درون صفاقی انجام گرفت، زیرا که در این روش ماده به سرعت جذب صفاق احشایی و سپس وارد کبد و سیستم گردش خون می‌شود (۱۹). در روز ۱۵ بارداری موش‌ها ابتدا در جار شیشه‌ای حاوی کلرو فرم قرار گرفتند که بعد از گذشت چند ثانیه کشته و بلافاصله موش‌ها تشریح شدند. جنین‌ها را از داخل رحم خارج کرده و جنین و جفت نیز از یکدیگر جدا شده و در داخل آب مقطر شستشو داده شدند تا از خون پاک شوند. سپس جنین‌ها و جفت‌ها را روی تنظیف قرار داده تا آبگیری شوند، پس از آن جنین و جفت‌ها هر کدام به صورت جداگانه وزن شدند و در درون یک شیشه حاوی فرمالدهید ۱۰ درصد برای فیکس کردن جنین و جفت قرار داده شدند، همچنین CR (فاصله‌ی فرق سر تا نشیمنگاهی) به وسیله‌ی کولیس اندازه گرفته شد و از جنین‌ها به وسیله فتواستریو میکروسکوپ همراه با دوربین جدا شونده عکس برداری کرده و جنین‌ها از نظر داشتن یا نداشتن ناهنجاری مورد بررسی قرار گرفتند. سپس نمونه‌ها به وسیله‌ی میکروتوم برش‌گیری

بارداری از داروهای گیاهی استفاده می‌کنند. اغلب زنان باردار نیز با این تصور که درمان‌های طبیعی اختلال‌آفرین نیستند و عوارضی برای مادر و جنین در بر ندارند اقدام به خود درمانی با ترکیبات گیاهی می‌کنند (۲). با توجه به اینکه رازیانه در برخی داروها مانند داروهای سرماخوردگی مانند شربت تیمیان، قطره آنتی میگرن، قرص جویدنی و مکیدنی رازین (۱۷) و به‌عنوان اسانس در بعضی نوشابه‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد، بر آن شدیم تا اثرات عصاره رازیانه در دوران بارداری را روی موش سوری نژاد BALB/C مورد بررسی قرار دهیم.

روش بررسی

ابتدا دانه‌ی رازیانه از تهران، با بررسی رنگ و بو که باید رازیانه‌ی تازه سبز رنگ و معطر باشد و موارد دیگر سلامت گیاه، تهیه شد. رازیانه‌ی خریداری شده را شسته تا اگر ناخالصی همراه آن باشد پاک شود. بعد از خشک شدن، دانه‌ی رازیانه توسط آسیاب پودر شد تا برای عصاره‌گیری آماده شود. به منظور عصاره‌گیری ۱ گرم از پودر آسیاب شده گیاه رازیانه را وزن کرده و ۷۰ سی سی آب به آن اضافه شد و بر روی هات پلیت قرار داده شد بعد از آن که به دمای جوش رسانده شد، به حجم ۵۰ سی سی رسانده و سپس محلول حاصل از تنظیف عبور داده شد و عصاره‌ی حاصله در دستگاه سانتریفیوژ به منظور خلص سازی به مدت ۱۵ دقیقه با دور ۷۰۰۰ قرار داده شد. سپس بعد از پایان کار دستگاه سانتریفیوژ، عصاره از کاغذ صافی عبور داده شد و عصاره‌ی آبی حاصله برای تزریق مورد استفاده قرار گرفت. به دلیل اینکه عصاره‌ی ما آبی بود و قابلیت نگهداری نداشت، هر روز قبل از تزریق عصاره تهیه می‌شد (۱۸).

روش تزریق برای بررسی اثر عصاره‌ی آبی رازیانه بر رشد و نمو جنین: ابتدا موش‌های ماده که از انستیتو پاستور ایران خریداری شده بود وزن شده و در شرایط اتاق حیوانات

رازیانه در روزهای ۷، ۸، ۹ و ۱۰ بارداری نشان داد که در دوز ۵۰ میلی‌گرم بر کیلوگرم، ۸۵/۷۲ درصد دیواره رحم موش‌های مادر قطور شده و یا رحم‌های دارای جنین آتروفیه شده بودند، (شکل ۱) که توقف بارداری مشاهده شد. ۱۴/۲۸ درصد از موش‌ها در این گروه باردار شدند اما در جنین‌ها ناهنجاری به صورت خونریزی زیر پوستی مشاهده شد. در دوز تزریقی ۱۰۰ میلی‌گرم بر کیلوگرم، در ۸۵/۷۲ درصد موش‌های این گروه توقف بارداری مشاهده شد. ۱۴/۲۸ درصد بارداری‌ها همراه با ناهنجاری بود که شامل بیرون زدگی کبد (اگزوپاتیک)، بیرون زدگی کامل مغز (مزانسفال) و خونریزی زیر پوستی بود (شکل ۲ و ۳). در دوز ۲۰۰ میلی‌گرم بر کیلوگرم، در ۷۵/۱۵ درصد از موش‌ها توقف بارداری صورت گرفت و در ۴۲/۸۵ درصد بارداری‌ها همراه با ناهنجاری شامل بیرون زدگی کبد (اگزوپاتیک) به همراه خونریزی زیر پوستی مشاهده شد (شکل ۲ و ۳). در دوز ۴۰۰ میلی‌گرم بر کیلوگرم ۱۴/۲۸ درصد زایمان زودرس (سقط جنین) مشاهده شد و ۴۸/۹۸ درصد توقف بارداری به صورت قطور شدن دیواره‌ی رحم و رحم‌های دارای جنین‌های آتروفیه شده مشاهده شد (شکل ۱) و ۳۷/۲۳ درصد بارداری همراه با ناهنجاری شامل بیرون زدگی کامل مغز (اگزانسفالی) و بیرون زدگی کبد (اگزوپاتیک) و خونریزی زیر پوستی بود. با توجه به نمودار ۱ و ۲، دوز ۱۰۰ میلی‌گرم بر کیلوگرم دارای تفاوت معنادار نسبت به ۳ دوز دیگر می‌باشد.

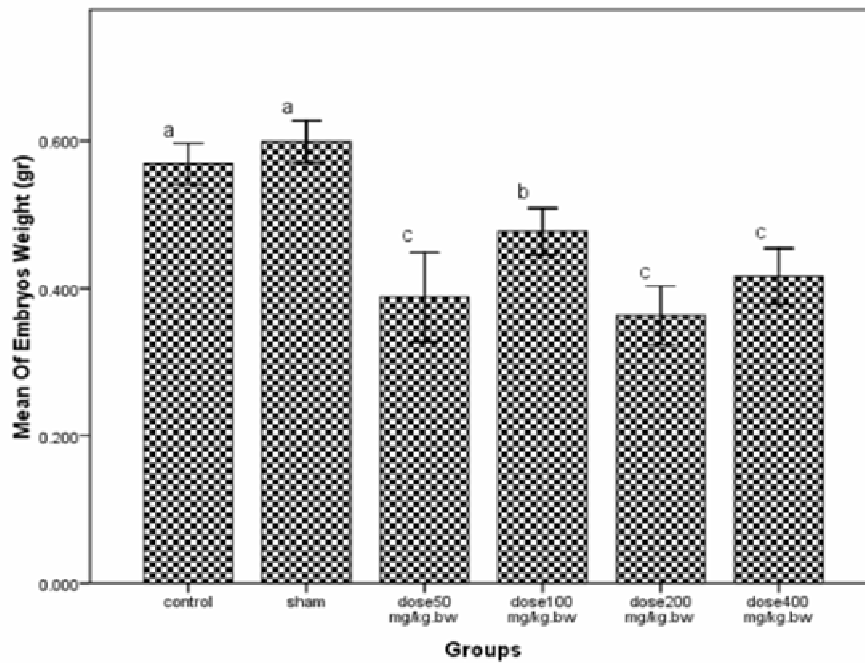
شده و رنگ آمیزی اتوزین هماتوکسیلین انجام گردید و لام تهیه شده در نهایت مورد بررسی قرار گرفت.

روش خارج کردن جنین و جفت و انجام مراحل ثبت نمونه‌ها: کلیه‌ی موش‌ها طبق توضیحات داده شده تشریح شده، پس از ثبوت کامل نمونه‌ها، در یک زمان مناسب بعد انجام مراحل آگیری، شفاف کردن و آغشتگی، به وسیله‌ی دستگاه کولیس، از قسمت CR (سر تا نشیمنگاهی) اندازه‌گیری شده و همچنین قطر جفت و قطر رحم‌های ضخیم شده نیز اندازه‌گیری شد. پس از آن جنین‌ها و رحم‌های ضخیم شده، برای قالب‌گیری توسط پارافین و برش‌گیری توسط میکروتوم آماده شدند. بعد از اتمام برش‌گیری نمونه‌ها توسط رنگ اتوزین و هماتوکسیلین مورد رنگ آمیزی قرار گرفته و بعد از خشک شدن، توسط چسب انتالن، لامل به روی لام چسبیده و با خشک شدن چسب، لام‌ها جهت مطالعه آماده شدند (۳). نوع لام‌ها بر اساس نوع ناهنجاری مشاهده شده و ارزیابی تراژونیتی آن‌ها (۲۰) و کیفیت بالای آن‌ها مورد مطالعه قرار گرفتند.

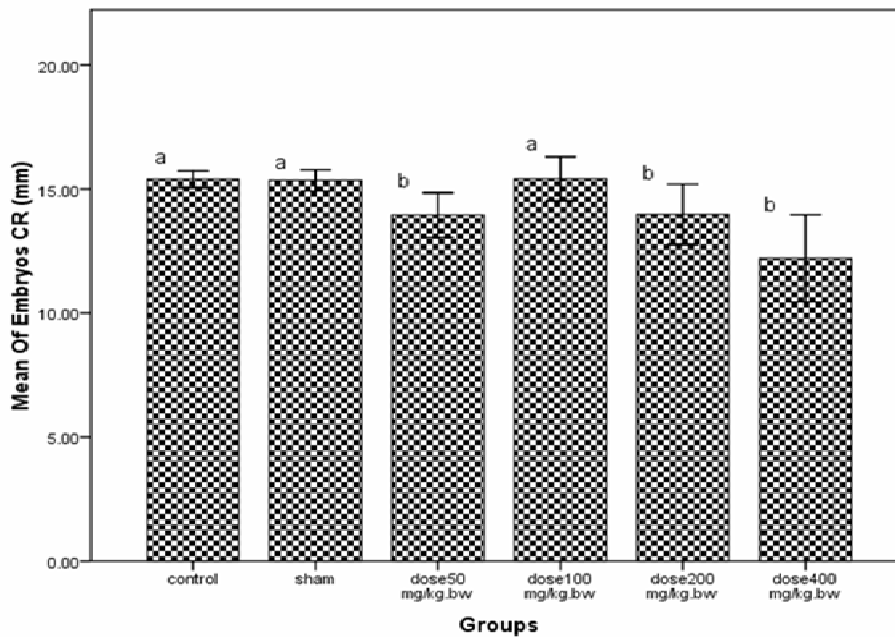
روش‌های آماری مورد استفاده: نتایج به دست آمده از هر یک از بررسی‌های انجام شده، به کمک نرم افزار SPSS Statistics نسخه ۱۷ و با روش ANOVA با درجه معناداری $P < 0.05$ و $P < 0.01$ از لحاظ آماری مورد بررسی قرار گرفتند.

یافته‌ها

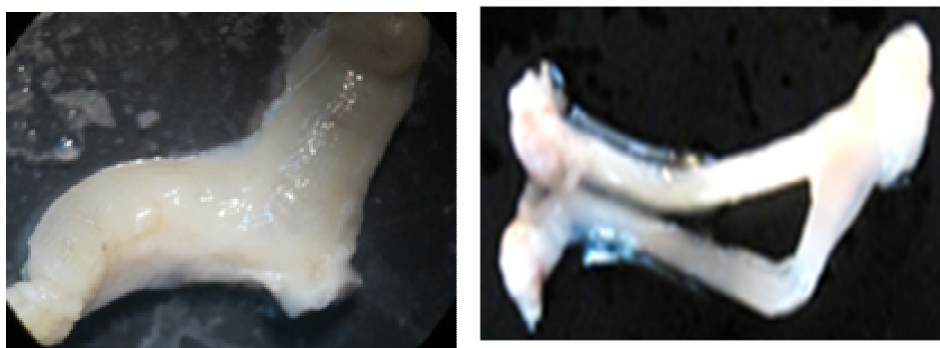
نتایج مشاهده شده از تزریق عصاره‌ی آبی گیاه

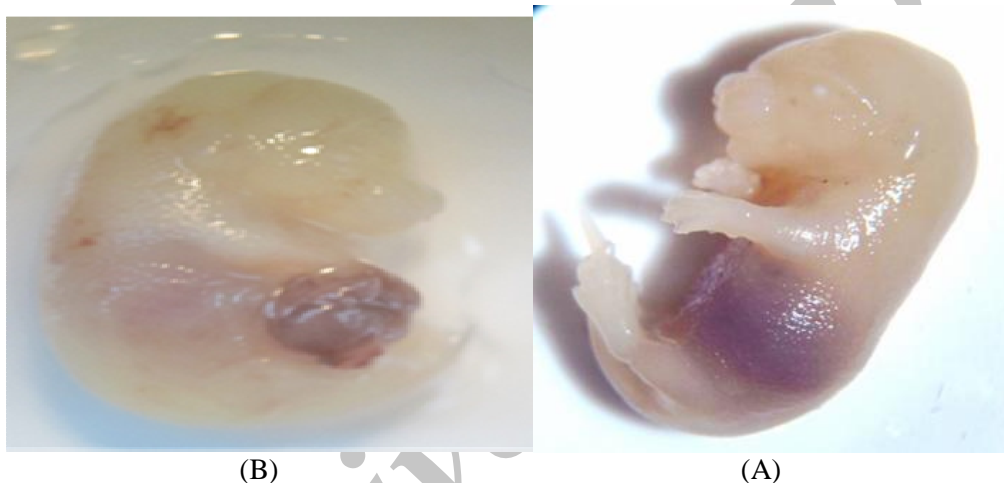
نمودار ۱: مقایسه‌ی کل اطلاعات مربوط به وزن جنین‌های گروه تجربی با دوزهای تزریقی ۵۰، ۱۰۰، ۲۰۰ و ۴۰۰ میلی‌گرم بر کیلوگرم عصاره‌ی آبی بدر رازیانه

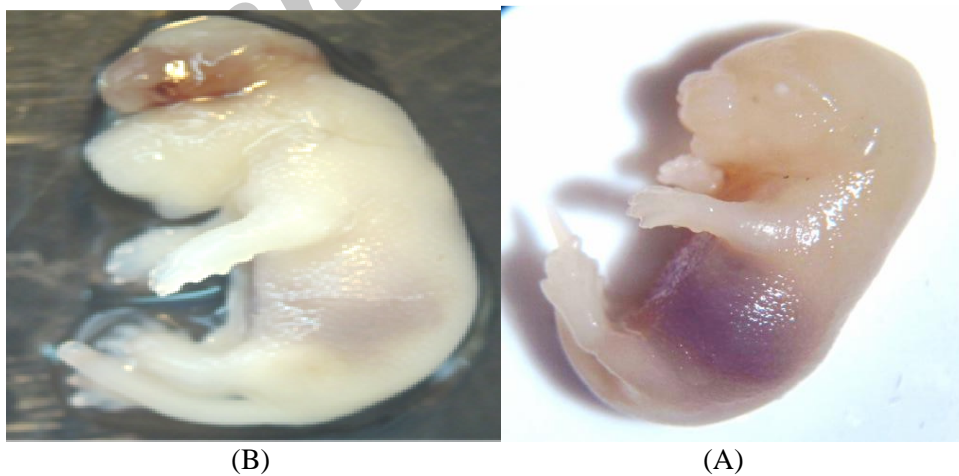
نمودار ۲: مقایسه‌ی کل اطلاعات مربوط به اندازه فاصله سر تا نشیمنگاهی جنین‌های گروه تجربی با دوزهای تزریقی ۵۰، ۱۰۰، ۲۰۰ و ۴۰۰ میلی‌گرم بر کیلوگرم

شکل ۱: A. رحم کنترل B. رحم با دیواره‌های قطور شده که در هر ۴ دوز تزریقی مشاهده شد (بزرگنمایی ۴۰x)

شکل ۲: A. جنین کنترل B. جنین دارای ناهنجاری بیرون زدگی کبد و کمی خونریزی زیر پوستی (بزرگنمایی ۴۰x)

شکل ۳: A. جنین کنترل B. جنین دارای ناهنجاری بیرون زدگی مغز (بزرگنمایی ۴۰x)

بحث

به ویژه سبب کاهش تعداد گلبول‌های قرمز شود (۲۳) و بر اساس این یافته‌ها بیان کردند که رازیانة می‌تواند در دوزهای مختلف بر روی سلول‌های جنینی نقش سمی داشته باشد ولی شواهد تراژونیستی در این آزمایش مشاهده نشده است. در این پژوهش با توجه به بیان نقش سمی رازیانة بر روی سلول‌های جنینی نتیجه‌ای مشابه نتیجه کار ما را بیان می‌کند. اما تحقیق ما اثر عصاره‌ی آبی رازیانة را در روزهای ۷، ۸، ۹ و ۱۰ بارداری بررسی کرده است و نتایج به دست آمده از این پژوهش شامل قطور شدن دیواره‌ی رحم‌ها و عدم بارداری و رحم‌های دارای جنین آتروفیه شده و در نتیجه توقف بارداری می‌باشد موش‌هایی که بارداری داشتند دچار ناهنجاری‌هایی شامل خونریزی زیر پوستی و آگزوهپاتیک و آگزانسفالی که در نتیجه عدم بسته شدن بخش سری لوله عصبی رخ می‌دهد و در نتیجه مغز در معرض قرار می‌گیرد (۲۴) شدند. بررسی نمودارها نشان می‌دهد که وزن جنین‌ها و قطر جفت‌ها در هر ۴ دوز تجربی کمتر از وزن جنین‌های دواگروه کنترل و شم می‌باشد. همچنین در دوز ۵۰ میلی‌گرم بر کیلوگرم جنین‌ها دارای ناهنجاری خونریزی زیر پوستی بودند و در دوز ۱۰۰ میلی‌گرم بر کیلوگرم جنین‌ها علاوه بر خونریزی زیر پوستی دارای آگزوهپاتیک نیز شدند و در دوز ۲۰۰ و ۴۰۰ میلی‌گرم بر کیلوگرم در جنین‌ها خونریزی زیر پوستی و بیرون زدگی کبد و بیرون زدگی مغز مشاهده شد و همچنین قطر رحم‌ها نیز با افزایش دوز تزریقی افزایش پیدا کرد، این نتایج نشان می‌دهد که با افزایش دوز تزریقی عصاره‌ی آبی رازیانة میزان ناهنجاری‌ها افزایش پیدا می‌کنند، بنابراین با توجه به ناهنجاری‌های مشاهده شده می‌توان رازیانة را به عنوان یک تراژون در دوران بارداری معرفی کرد.

نتیجه گیری

نتایج به دست آمده نشان می‌دهد که مصرف رازیانة

رازیانة حاوی ۵۰ تا ۷۰ درصد آنتول که یک فیتو استروژن است می‌باشد (۱۲). این گیاه در درمان دردهای دیسمنوره و دردهای گوارشی، افزایش وزن غدد پستانی، درمان پوکی استخوان، درمان پرمویی به کار می‌رود که دال بر اینست که رازیانة گیاهی است که به عنوان عامل استروژنی استفاده می‌شود و فیتواستروژن‌ها ترکیبات پلی فنولیک غیر استروئیدی هستند که اثراتی شبیه استروژن ایجاد می‌کنند و به طور انتخابی به گیرنده‌های آلفا و بتای استروژنی متصل می‌شود (۲۱) رازیانة به عنوان یک داروی گیاهی مورد توجه محققین قرار گرفته و در این زمینه اثر عصاره‌ی رازیانة بر روی بارداری تحقیقی با عنوان بررسی اثرات کاسنی (*Foeniculum vulgare*)، رازیانة (*Cichorium intybus L*) و شوید (*Anethum graveolens L*) بر باروری و جنسیت نوزادان موش صحرائی انجام شده است که در این تحقیق عصاره رازیانة به مدت ۵ هفته قبل از بارداری به صورت گاوژ داده نتیجه این که، رازیانة موجب افزایش میزان باروری و تعداد نوزادان در موش صحرائی می‌شود، ولی کاسنی و شوید چنین اثری ندارند (۲۲)، در این پژوهش عصاره‌ی آبی رازیانة طی ۵ هفته قبل از دوران بارداری به موش صحرائی داده شده است و میزان هورمون‌های جنسی در دوران بارداری متفاوت از قبل از بارداری می‌باشد بنابراین پژوهشی متفاوت از پژوهش ما که در روزهای بارداری صورت گرفته است می‌باشد، در پژوهش دیگری اثر رازیانة بر روی سلول‌های جوانه اندامی جنین ۱۳ روزه موش رت بررسی شده است که در این پژوهش سلول‌های جوانه اندامی را در محیط کشت با چگالی بالا قرار داده‌اند و این سلول‌های ماهیچه‌ای را به روش Alcian Blue Staining نشاندار کردند و ۵ روز متوالی دوزهای مختلف رازیانة را اضافه کردند و در پایان سلول‌ها را از نظر تنوع شمارش کردند و مشاهده کردند که مقداری به کمی ۰/۹۳ میلی‌گرم بر کیلوگرم می‌تواند سبب کاهش سلول‌ها

برافزایش یا کاهش هورمون‌های جنسی پرداخته شود.

تقدیر و تشکر

بدین وسیله از دانشکده‌ی علوم دانشگاه آزاد اسلامی کرج، گروه سلولی تکوینی تشکر و قدردانی می‌نمایم.

در دوران بباداری موش سوری نژاد BALB/C سبب ناباروری از طریق قطور شدن رحم‌ها و آتروفیه شدن جنین‌ها در رحم و همچنین سبب ناهنجاری‌های اگزانسفالی و آگزوهپاتیک و خونریزی زیر پوستی می‌شود. پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های دیگری به بررسی اثر رازیانه

References

- 1- Sereshti M, Azari P, Rfyan M. Use of herbal medicines in Kord pregnant women. *Iran J Reprod Infertil.* 2007; 2: 131-25.
- 2- Siddiqui Jil Ziaeirad "Ali herbal" medicine, insight and performance in Tehran populations. *J Med Plants.* 2005; 13: 67-60.
- 3- Ghosi M. Studies on the infertility effects of extract of ephedra on adult female Balb/C mice. Karaj University; 2014 [Dissertation]
- 4- Siyahi M. The effect of aqueous extract of fennel on hormone prolactin and lactation in female rats wistar. *J Anim Biol Eng.* 2010; 3: 50-58.
- 5- Khosravi A, Tajbakhsh A, Hasan T, Yaree R. Anti-candida and immunomodulatory effects of oil and extracts of fennel (*Foeniculum vulgare mill*) under laboratory conditions (In Vitro). *J Sci Shahed Univ.* 2009; 82: 40-48.
- 6- Myrhydr H, Education plants, Tehran: Islamic Culture Publication Office, 2001.
- 7- Rahimi R, Shams Ardekani MR. Medicinal properties of *Foeniculum Vulgare Mill.* in Traditional Iranian medicine and modern phytotherapy. *Chin J Integr Med.* 2013; 19: 73-79.
- 8- Aghili MH. Drug reservoir (Persian). Tehran, Iran: Tehran University of Medical Sciences; 2009; 405-6.
- 9- Gori LV, Mugelli A. Can estragole in fennel seed decoctions really be considered a danger for human? afennel safety update, Evidence_based acomplementary and Alternative medicine, Volum 2012; rticle, ID 860542, 10 pages.
- 10- Khorshidi N, Ostad N, Mosaddegh M. Clinical effects of fennel essential oil on primary dysmenorrheal. *Iran J Pharmaceutical Res.* 2003; 89-93.
- 11- Parejo I, Jauregui O, Saä Nchez-Rabaneda F, Viladomat I, Separation and characterization of phenolic compounds in fennel (*Foeniculum vulgare*) using liquid chromatography-negative electrospray ionization tandem mass spectrometry. *J Agric Food Chem.* 2004; 52: 3679-87.
- 12- Zargari A. Herbs, Sixth Edition, Volume II, Tehran University Press, page. 553-62.
- 13- Mohammadi Samani L "A. Nasiri L. Antihirsutism activity of fennel (fruits of

- Foeniculum vulgare) extract A double-blind placebo controlled study, K. *Phytomedicine*. 2003; 10: 455-58.
- 14- Hagher H, Georgi A. The effect of *fennel Anisum* on the context of neocortical rat. *J Birjand Univ Med Sci*. 2011; 17: 60-5.
- 15- Rezaie T. Effect of intraperitoneal injection of the aqueous extract of fennel seed (*Foeniculum vulgare*) on gonadotropin hormones and testosterone in male Wistar rats. *J Anim Biol Eng*. 2010; 3: 16-26.
- 16- Fakuk H. Herb, Third Edition, published by Roozbehan.
- 17- Bekhradi R. New therapeutic plant. 2005; 61-70.
- 18- Vessal M, Mehrani HA, Omrani GH. Effect of an aqueous extract of *Physalis alkekengi* fruits on estrus cycle, reproduction and uterine creatine kinase BB-isozyme in rats. *J Ethnopharmacol*. 1991; 34: 69-78.
- 19- Parivar K, Mohseni S. Air, Atlas of Embryology and Experimental Embryology, University Jihad Teacher Training University Press, Spring. 1994.
- 20- Torabzadeh Parvin" Mahsa Ghossi" Parivar Kazem. teratogenic effects of the active ingredients in the aqueous extract (*Physalis alkekengi*) on embryonic development of mice Balb / c. *J Anim Physiol Develop*. 2013; 3: 1-15.
- 21- Purabbas S, Abdolrahman R. Anti-anxiety effects of fennel plants and the possible role of GABA ergic system on the effects of estrogen receptor in female rats. *Physiol Pharmacol*. 2012; 15: 134-43.
- 22- Falah Hussein" Hassan Kianbakht Saeed, the effects of chicory (*Cichorium intybus L.*), fennel (*Foeniculum vulgare*) and dill (*Anethum graveolens L.*) on fertility and sex of newborn mice. *J Med Plants*. 2012; 9: 20-9.
- 23- Ostad SN, Khakinegad B, O Sabzevari. Evaluation of the teratogenicity of fennel essential oil (FEO) on the rat embryo limb buds culture. *Toxicology in Vitro* 18 2004; 623-27.
- 24- Sadler T. "Longman's Medical Embryology"; Khosravi Publications; 12th Edition, First Publication: Page 391.

Teratogenic Effects of Aqueous Fennel Seed Extract on BALB/C Mice Embryos during Pregnancy

Mojahed R¹, Movahedi M², Torabzadeh Khorasani P¹

¹Dept. of Developmental Cell, Islamic Azad University, Karaj Branch, Karaj, Iran.

²Dept. Cellular and Molecular Biology, Faculty of Life Sciences, Islamic Azad University, Tehran North Branch, Tehran, Iran.

Corresponding Author: Movahedi M, Dept. Cellular and Molecular Biology, Islamic Azad University, Tehran North Branch, Tehran, Iran

E-mail: Mon_movahedi@yahoo.com

Received: 16 Jul 2015 **Accepted:** 17 Nov 2015

Background and Objective: Fennel seeds, which are incorporated in many drugs and drinks, act as agents to increase appetite, energy, calmness, and milk secretion. This study was set to investigate the effects of fennel seeds on pregnancy.

Materials and Methods: Four doses of 50,100,200,400 mg / kg of fennel seeds were prepared. Then, 4 groups of 7 BALB/ C female mice weighting 21 to 25 grams for injection of 4 different experimental doses and two groups of 5 BALB/ C female mice were considered as sham and control. The fetus and uterus of the pregnant mice were removed and photographed by photo-stereomicroscope. Afterwards, microtome cutting sections of central portion of samples was prepared and studied. The results were analyzed using ANOVA with significance level of $P < 0.05$ and $P < 0.01$.

Results: At a dose of 50 mg/kg, fetuses exhibited subcutaneous bleeding. At doses of 100, 200 and 400 mg/kg, abnormalities such as severe subcutaneous bleeding, protrusion of the liver (Exohepatic) and protrusion of the brain (Exencephaly) were observed in embryos. All 4 doses indicated uterine wall thickening which similarly happened in uterine with atrophied fetus.

Conclusion: The observed abnormalities provide evidence that fennel seed can act as a teratogen agent during pregnancy.

Keywords: Fennel, *Foeniculum vulgare*, Pregnancy, Malformations, Embryo, BALB/ C female mice